Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
YVES BOT
prednesené 29. septembra 2016 [1]

Vec C-592/15

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs
proti
British Film Institute

(návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [Odvolací súd (Anglicko a Wales) (občianskoprávne oddelenie), Spojené kráľovstvo])

„Daň z pridanej hodnoty — Šiesta smernica 77/388/EHS — Článok 13 A ods. 1 písm. n) — Oslobodenie určitých kultúrnych služieb od dane — Voľná úvaha členských štátov, pokiaľ ide o kultúrne služby, na ktoré sa môže vzťahovať oslobodenie od dane"

1. V prejednávanej veci má Súdny dvor spresniť rozsah článku 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice 77/388/EHS [2]. Toto ustanovenie stanovuje, že členské štáty oslobodia od dane „určité kultúrne služby a s nimi úzko súvisiaci tovar, poskytované orgánmi podliehajúcimi verejnému právu a inými kultúrnymi organizáciami, ktoré boli uznané príslušným členským štátom".

2. Vnútroštátny súd, Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [Odvolací súd (Anglicko a Wales) (občianskoprávne oddelenie), Spojené kráľovstvo], si kladie otázku, či toto ustanovenie ponecháva členským štátom určitú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o výber kultúrnych služieb, na ktoré sa takéto oslobodenie od dane môže vzťahovať. Tiež sa pýta, či má uvedené ustanovenie priamy účinok, a teda či sa naň zdaniteľné osoby môžu priamo odvolávať pred vnútroštátnym súdom v prípade, že dotknutý členský štát v daných lehotách neprebral šiestu smernicu do vnútroštátneho práva.

3. V týchto návrhoch vysvetlím dôvody, na základe ktorých sa domnievam, že článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „určité kultúrne služby" ponecháva na členských štátoch rozhodnutie o tom, ktoré kultúrne služby môžu byť predmetom oslobodenia od dane z pridanej hodnoty (DPH). Spresním, že prináleží vnútroštátnemu súdu, aby pri zohľadnení obsahu predmetných služieb rozhodol, či je vylúčenie z oslobodenia od DPH, týkajúce sa odporcu vo veci samej, British Film Institute, v súlade so zásadou daňovej neutrality, a najmä, či v dôsledku tohto vylúčenia dochádza k porušeniu zásady rovnosti zaobchádzania vo vzťahu k ostatným hospodárskym subjektom, ktoré poskytujú rovnaké služby v porovnateľných situáciách a na ktoré sa oslobodenie od DPH za tieto služby vzťahuje.

4. Následne uvediem, prečo sa podľa môjho názoru zdaniteľná osoba nemôže na toto ustanovenie priamo odvolávať pred vnútroštátnym súdom.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Smernica Rady zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, 1977, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23), zmenená a doplnená smernicou Rady 92/77/EHS z 19. októbra 1992 (Ú. v. ES L 316, 1992, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 202, ďalej len „šiesta smernica").

I – Právny rámec

A – *Právo Únie*

5. Článok 13 A šiestej smernice stanovuje:

„1. Bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia spoločenstva, platí, že členské štáty oslobodia od dane nasledujúce položky, a to za podmienok, ktoré stanovia na účely zabezpečenia správnej a jednoznačnej aplikácie tohto oslobodenia od daní a na účely ochrany pred možnými daňovými únikmi, pred neplatením daní a pred ich zneužívaním:

…

m) určité služby úzko súvisiace so športom a telesnou výchovou poskytované neziskovými organizáciami osobám zúčastňujúcim sa na športe a telesnej výchove,

n) určité kultúrne služby a s nimi úzko súvisiaci tovar, poskytované orgánmi podliehajúcimi verejnému právu [subjektmi, ktoré sa spravujú verejným právom – *neoficiálny preklad*] a inými kultúrnymi organizáciami [zariadeniami – *neoficiálny preklad*], ktoré boli uznané príslušným členským štátom,

…“

6. Šiesta smernica bola od 1. januára 2007 zrušená smernicou 2006/112/ES [3]. Táto smernica v podstate preberá ustanovenia šiestej smernice.

7. Článok 132 tejto smernice znie:

„1. Členské štáty oslobodia od dane tieto transakcie:

…

m) určité služby úzko súvisiace so športom alebo telesnou výchovou poskytované neziskovými organizáciami osobám, ktoré sa zúčastňujú na športe alebo telesnej výchove;

n) určité kultúrne služby, ako aj dodanie tovaru úzko súvisiaceho s týmito službami, poskytované subjektmi, ktoré sa spravujú verejným právom, alebo inými kultúrnymi zariadeniami uznanými dotknutým členským štátom;

…“.

B – *Právo Spojeného kráľovstva*

8. Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska pred 1. júnom 1996 nemalo právnu úpravu, ktorá by oslobodzovala od dane kultúrne služby. Až od tohto dátumu, ktorý zodpovedá dátumu nadobudnutia účinnosti skupiny 13 prílohy 9 Value Added Tax Act 1994 (zákon z roku 1994 o dani z pridanej hodnoty), právna úprava Spojeného kráľovstva oslobodila od dane určité kultúrne služby. Body 1 a 2 tohto zákona tak stanovujú, že od DPH je oslobodené poskytnutie práva, zo strany verejného subjektu alebo oprávneného subjektu, na vstup do múzea, galérie, na umeleckú výstavu alebo do zoo, alebo na divadelné, hudobné alebo choreografické predstavenie kultúrnej povahy.

3 — Smernica Rady z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 2006, s. 1).

9. Podľa poznámky 1 k uvedenému zákonu sa verejným subjektom rozumie miestny orgán, štátny orgán v zmysle článku 41 ods. 6 tohto zákona alebo mimovládna organizácia, ktorá je uvedená v publikácii, ktorú pripravil Office of Public Service (úrad pre úradné publikácie), vydanie z roku 1995, nazvanej „Verejné subjekty“. Okrem toho podľa poznámky 2 k zákonu z roku 1994 o dani z pridanej hodnoty treba pod pojmom „oprávnené subjekty“ rozumieť akýkoľvek subjekt (iný ako verejný subjekt), ktorý má zakázané rozdeľovať a nerozdeľuje zisk, ktorý dosiahne, ďalej subjekt, ktorý používa zisk dosiahnutý poskytovaním služieb opísaných v bode 2 tohto zákona na účely zachovania alebo vylepšenia plnení, ktoré sa poskytujú v rámci týchto služieb, a subjekt, ktorý spravujú a riadia na dobrovoľnom základe osoby, ktoré nemajú priamy ani nepriamy finančný záujem na jeho činnostiach.

10. Podľa poznámky 3 k uvedenému zákonu, bod 1 tohto zákona nezahŕňa poskytovanie služieb, oslobodenie ktorých by bolo spôsobilé vyvolať narušenie hospodárskej súťaže a tým znevýhodniť podnikateľskú činnosť vykonávanú zdaniteľnou osobou. Navyše v poznámke 4 k zákonu z roku 1994 o dani z pridanej hodnoty sa uvádza, že bod 1 písm. b) tohto zákona zahŕňa poskytovanie práva na vstup na predstavenie iba v prípade, že prestavenie realizuje výlučne jeden verejný subjekt alebo viaceré verejné subjekty, jedna oprávnená osoba alebo viaceré oprávnené osoby alebo kombinácia verejných subjektov a oprávnených osôb.

II – Skutkové okolnosti sporu vo veci samej

11. British Film Institute je nezisková organizácia, ktorej úlohou je podporovať kinematografiu v Spojenom kráľovstve. Predovšetkým bolo v roku 1951 dohodnuté, že táto organizácia môže riadiť National Film Theatre, a tiež bolo dohodnuté, že od apríla 2011 bude zodpovedná za činnosti UK Film Council (Britská filmová rada).

12. V období od 1. januára 1990 do 31. mája 1996 (ďalej len „sporné obdobie“) zaplatil British Film Institute DPH v bežnej sadzbe za služby poskytnutia práv na vstup na filmové projekcie organizované v National Film Theatre, ako aj pri príležitosti rôznych filmových festivalov.

13. Vzhľadom na to, že British Film Institute dospel k presvedčeniu, že tieto služby predstavujú „kultúrne služby“ v zmysle článku 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice, a že preto by mali byť uvedené služby oslobodené od DPH, podal sťažnosť, ktorou sa domáhal vrátenia DPH zaplatenej v spornom období. Listom z 23. novembra 2009 Her Majesty’s Revenue and Customs (Daňový a colný úrad Spojeného kráľovstva) túto žiadosť zamietol. Uvedený úrad potvrdil svoje rozhodnutie v rámci jeho preskúmania 3. februára 2010.

14. British Film Institute následne podal proti uvedenému rozhodnutiu odvolanie na First-tier Tribunal (Tax Chamber) [Súd prvého stupňa (daňový senát), Spojené kráľovstvo]. Tento súd rozhodnutím z 5. decembra 2012 rozhodol, že článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice má priamy účinok, v dôsledku čoho sú služby pozostávajúce z poskytnutia práv na vstup na filmové projekcie, ktoré žalovaný vo veci samej poskytoval v spornom období, na základe tohto ustanovenia oslobodené od dane.

15. Daňový a colný úrad Spojeného kráľovstva podal odvolanie proti rozhodnutiu z 5. decembra 2012 na Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) [Vyšší súd (Daňový a kancelársky senát), Spojené kráľovstvo]. Rozhodnutím z 12. augusta 2014 tento súd odvolanie zamietol. Daňovému a colnému úradu Spojeného kráľovstva bolo potom udelené povolenie obrátiť sa na Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [Odvolací súd (Anglicko a Wales) (občianskoprávny senát)], ktorý rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru otázky týkajúce sa relevantných ustanovení práva Únie.

III – Prejudiciálne otázky

16. Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [Odvolací súd (Anglicko a Wales) (občianskoprávny senát)] rozhodol položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Sú pojmy článku 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice, konkrétne slová ‚určité kultúrne služby', dostatočne jasné a presné, aby mal článok 13 A ods. 1 písm. n) priamy účinok v tom zmysle, že oslobodí poskytovanie týchto kultúrnych služieb subjektmi, ktoré sa spravujú verejným právom, alebo inými uznanými kultúrnymi zariadeniami, akým je poskytovanie služieb zo strany žalovaného v prejednávanej veci, ak neexistuje žiadna vykonávacia vnútroštátna úprava?

2. Ponechávajú pojmy článku 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice, konkrétne slová ‚určité kultúrne služby', členským štátom diskrečnú právomoc pri ich uplatňovaní v rámci vykonávacej právnej úpravy, a ak áno, akú?

3. Vzťahujú sa vyššie uvedené závery aj na článok 132 ods. 1 písm. n) smernice 2006/112?"

IV – Moja analýza

17. Vzhľadom na to, že v prejednávanej veci sa sporné obdobie týka obdobia od 1. januára 1990 do 31. mája 1996 a že v článku 413 smernice 2006/112 sa uvádza, že táto smernica nadobúda účinnosť 1. januára 2007, usudzujem, že táto smernica sa neuplatňuje na skutkový stav sporu vo veci samej. Preto nie je potrebné odpovedať na poslednú otázku položenú vnútroštátnym súdom, ktorá sa týka článku 132 ods. 1 písm. n) uvedenej smernice.

18. Svojou druhou otázkou, ktorou sa podľa môjho názoru treba zaoberať v prvom rade, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice vykladať v tom zmysle, že pojem „určité kultúrne služby" zahŕňa všetky kultúrne služby alebo že ponecháva na členských štátoch rozhodnutie o tom, ktoré kultúrne služby môžu byť predmetom oslobodenia od DPH.

19. Hneď na úvod uvádzam, že podľa môjho názoru je vylúčené usudzovať, že, ako to tvrdí žalovaný vo veci samej, článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice stanovuje povinnosť členských štátov oslobodiť od dane všetky kultúrne služby. Už len samotné zvolenie pojmu „určité" namiesto „všetky" alebo namiesto toho, aby sa uviedlo iba samotné slovo služby v množnom čísle, dostatočne preukazuje, že normotvorca Únie nemal v úmysle urobiť z tohto oslobodenia všeobecné oslobodenie od dane pre všetky tieto služby, ale stanoviť takéto oslobodenie od dane pre niektoré z nich.

20. V tejto súvislosti je nepochybné, že tým, že normotvorca Únie použil pojem „určité", mal v úmysle ponechať na členských štátoch rozhodnutie o tom, ktoré kultúrne služby môžu byť oslobodené od DPH.

21. Ako spresňuje Európska komisia, z prípravných prác, ktoré viedli k prijatiu šiestej smernice, vyplýva, že pôvodne bolo navrhované stanoviť zoznam obsahujúci taxatívny výpočet kultúrnych služieb, ktoré by boli predmetom oslobodenia od DPH. Týkalo sa to konkrétne služieb divadiel, filmových klubov, koncertov, múzeí, knižníc, verejných parkov, botanických alebo zoologických záhrad, výstav vzdelávacieho charakteru, ako aj akcií uskutočnených v rámci činností spoločného záujmu, ktoré majú sociálny, kultúrny alebo vzdelávací charakter. [4] Treba konštatovať, že normotvorca Únie tento návrh neprijal.

4 — Pozri návrh šiestej smernice Rady o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia, KOM(73) 950 v konečnom znení, z 20. júna 1973 (*Bulletin Európskych spoločenstiev*, príloha 11/73, s. 42).

22. Navyše poznamenávam, že v prvej správe Komisie Rade o fungovaní spoločného systému dane z pridanej hodnoty podľa článku 34 šiestej smernice (77/388/EHS) zo 17. mája 1977 [5] Komisia, ktorá konkrétne poukázala na nepresnosť znenia článku 13 A ods. 1 písm. m) a n) šiestej smernice, uviedla toto: „zdá sa paradoxné zaviesť prípady povinného oslobodenia od dane, ktorého obsah je ponechaný na posúdenie každého členského štátu.“ Návrh na zmenu šiestej smernice, ktorý nasledoval po tejto správe, preto obsahoval zmenu tohto znenia. Komisia znova navrhovala zoznam obsahujúci taxatívny výpočet kultúrnych služieb, ktoré by boli predmetom oslobodenia od DPH. [6] Túto zmenu však členské štáty neprijali.

23. Táto široká miera voľnej úvahy ponechaná členským štátom, pokiaľ ide o oslobodenie kultúrnych služieb od dane, nijako neudivuje. Regionálne kultúrne a majetkové tradície sú totiž v Európskej únii veľmi rozdielne a niekedy je to tak aj v rámci jedného členského štátu. Existuje toľko kultúr, koľko je členských štátov. Tieto štáty teda celkom logicky môžu najlepšie identifikovať kultúrne služby, ktoré sú najvhodnejšie na to, aby slúžili všeobecnému záujmu, pretože, ako pripomínam, článok 13 A šiestej smernice sa týka oslobodenia určitých činností uskutočňovaných vo verejnom záujme od dane.

24. Dodávam, že na rozdiel od toho, čo tvrdil žalovaný vo veci samej na pojednávaní v rámci svojej repliky, si nemyslím, že na to, aby bolo možné požívať výhody oslobodenia od dane podľa článku 13 A ods. 1 písm. n) tejto smernice, je rozhodujúca iba povaha subjektu poskytujúceho službu, t. j. subjektu, ktorý sa spravuje verejným právom, alebo iných kultúrnych zariadení uznaných členským štátom. Zdá sa totiž, že žalovaný vo veci samej pripúšťa, že od momentu, keď došlo k poskytnutiu predmetných služieb zo strany takéhoto druhu subjektu, automaticky sa na tento subjekt vzťahuje oslobodenie od dane. Hoci je však postavenie poskytovateľa kultúrnych služieb skutočne jednou podmienkou na priznanie tohto oslobodenia od dane, povaha služieb uvedených v tomto ustanovení je jeho druhou podmienkou. Na to, aby bol subjekt poskytujúci kultúrne služby oslobodený od DPH, teda nestačí, aby bol subjektom, ktorý sa spravuje verejným právom, alebo aby bol dotknutým členským štátom uznaný ako kultúrne zariadenie, ale navyše je ešte potrebné, aby táto služba, ako som už uviedol vyššie, bola týmto štátom uznaná za oprávnenú.

25. Predsa len, Súdny dvor opakovane pripomenul, že oslobodenia uvedené v článku 13 šiestej smernice predstavujú autonómne pojmy práva Únie, ktorých účelom je zabrániť rozdielnemu uplatňovaniu režimu DPH v jednotlivých členských štátoch. [7] Podľa ustálenej judikatúry tiež platí, že výrazy použité na označenie uvedených oslobodení od dane sa majú vykladať doslovne, keďže tieto oslobodenia predstavujú výnimky zo všeobecnej zásady, podľa ktorej sa DPH vyberá z každého poskytnutia služieb, ktoré zdaniteľná osoba uskutoční za protihodnotu. [8]

26. Ako teda zosúladiť širokú mieru voľnej úvahy, ktorú majú členské štáty, pokiaľ ide o oslobodenie určitých kultúrnych služieb od dane, s touto judikatúrou?

27. Podľa môjho názoru by presne z dôvodov, ktoré som uviedol vyššie, bolo zbytočné poskytnúť definíciu pojmu „určité kultúrne služby“. Naopak sa domnievam, že uplatnenie tejto širokej miery voľnej úvahy, ktorú majú členské štáty, je nevyhnutne ohraničené cieľmi, ktoré sleduje šiesta smernica, ako aj zásadami, ktorými sa riadi DPH.

5 — KOM(83) 426 v konečnom znení.

6 — Pozri návrh devätnástej smernice Rady o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 77/388/EHS – spoločný systém dane z pridanej hodnoty, KOM(84) 648 v konečnom znení, z 5. decembra 1984 (Ú. v. ES C 347, 1984, s. 5).

7 — Pozri najmä rozsudok z 28. júla 2011, Nordea Pankki Suomi (C-350/10, EU:C:2011:532, bod 22 a citovanú judikatúru). V súvislosti s najnovšou judikatúrou týkajúcou sa článku 132 smernice 2006/112 pozri rozsudok z 26. mája 2016, National Exhibition Centre (C-130/15, neuverejnený, EU:C:2016:357, bod 28).

8 — Pozri rozsudok z 28. júla 2011, Nordea Pankki Suomi (C-350/10, EU:C:2011:532, bod 23 a citovanú judikatúru). Pozri tiež rozsudok z 26. mája 2016, National Exhibition Centre (C-130/15, neuverejnený, EU:C:2016:357, bod 29).

28. Pripomínam tak, že článok 13 tejto smernice, ktorý stanovuje oslobodenia od DPH, je výnimkou zo zásady vyjadrenej v článku 2 tejto smernice, v ktorom sa najmä uvádza, že DPH podlieha dodávka tovaru alebo služieb za úhradu v rámci územia štátu zdaniteľnou osobou.[9] Všeobecným pravidlom je teda povinnosť platiť DPH za tieto služby.

29. Súdny dvor navyše rozhodol, že článok 13 A šiestej smernice stanovuje oslobodenie určitých činností vo verejnom záujme od DPH, a nie všetkých týchto činností.[10]

30. Je teda nesporné, že hoci majú členské štáty širokú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o výber kultúrnych služieb, ktoré môžu byť predmetom oslobodenia od DPH, na druhej strane tieto štáty nemôžu vylúčiť všetky služby, ktoré patria do tejto kategórie.

31. Navyše pripomínam, že oslobodenia vymenované v článku 13 A ods. 1 písm. h) až p) tejto smernice sa týkajú subjektov konajúcich vo verejnom záujme v sociálnej, kultúrnej, náboženskej a športovej oblasti alebo v podobnej oblasti. Ich cieľom je teda výhodnejšie zaobchádzanie v oblasti DPH s niektorými subjektmi, ktorých činnosť sa orientuje na iné než komerčné účely.[11]

32. Okrem toho vnútroštátni zákonodarcovia pri rozhodovaní o tom, na ktoré kultúrne služby sa môže vzťahovať oslobodenie od DPH, musia rešpektovať zásadu daňovej neutrality, ktorá je základnou zásadou spoločného systému DPH zavedeného právom Únie v tejto oblasti.[12] Rozdielne zaobchádzanie, pokiaľ ide o DPH v prípade dvoch služieb, ktoré sú zhodné alebo podobné z hľadiska vnímania spotrebiteľa a spĺňajú tie isté potreby spotrebiteľa, postačuje na preukázanie porušenia tejto zásady.[13] Rovnako tak zásada daňovej neutrality zahŕňa odstránenie skreslení hospodárskej súťaže vyplývajúcich z rozdielneho zaobchádzania z hľadiska DPH. Skreslenie sa preto považuje za preukázané v okamihu, keď sa konštatuje, že jednotlivé služby si konkurujú a z hľadiska DPH sa s nimi zaobchádza rozdielne.[14]

33. Domnievam sa teda, že vo veci samej prináleží vnútroštátnemu súdu, aby pri zohľadnení obsahu predmetných kultúrnych služieb rozhodol, či vylúčením žalovaného vo veci samej z oslobodenia od DPH dochádza k porušeniu zásady rovnosti zaobchádzania vo vzťahu k ostatným hospodárskym subjektom, ktorí poskytujú rovnaké služby v porovnateľných situáciách a na ktoré sa oslobodenie od dane podľa článku 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice vzťahuje. Vzhľadom na úlohu žalovaného vo veci samej, ktorou je podporovať film v Spojenom kráľovstve, sa toto preskúmanie podľa môjho názoru musí uskutočniť predovšetkým s ohľadom na bod 1 skupinu 13 prílohy 9 zákona z roku 1994 o dani z pridanej hodnoty, ktorý stanovuje takéto oslobodenie od dane za poskytnutie práva na vstup, zo strany verejných subjektov alebo oprávnených subjektov na divadelné, hudobné alebo choreografické predstavenie kultúrnej povahy.

34. Vzhľadom na uvedené je teraz potrebné preskúmať prvú prejudiciálnu otázku. Touto otázkou sa vnútroštátny súd Súdneho dvora v podstate pýta, či za takých okolností, o aké ide vo veci samej, sa zdaniteľná osoba môže priamo odvolávať na článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice pred vnútroštátnym súdom.

9 — Pozri najmä rozsudok z 18. januára 2001, Stockholm Lindöpark (C-150/99, EU:C:2001:34, bod 19).

10 — Pozri rozsudok z 9. februára 2006, Stichting Kinderopvang Enschede (C-415/04, EU:C:2006:95, bod 14 a citovanú judikatúru). Pozri tiež rozsudok z 21. februára 2013, Žamberk (C-18/12, EU:C:2013:95, bod 18 a citovanú judikatúru).

11 — Pozri rozsudok z 21. marca 2002, Kennemer Golf (C-174/00, EU:C:2002:200, bod 19).

12 — Pozri rozsudok z 23. apríla 2015, GST – Sarviz Germania (C-111/14, EU:C:2015:267, bod 34 a citovanú judikatúru).

13 — Pozri rozsudok z 10. novembra 2011, The Rank Group (C-259/10 a C-260/10, EU:C:2011:719, bod 36).

14 — Pozri rozsudok z 19. júla 2012, A (C-33/11, EU:C:2012:482, bod 33 a citovanú judikatúru).

35. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že vo všetkých prípadoch, kedy sa ustanovenia smernice javia obsahovo bezpodmienečné a dostatočne presné, možno sa na ne odvolávať v prípade, že neboli včas prijaté opatrenia na ich uplatnenie, a to voči všetkým vnútroštátnym ustanoveniam, ktoré nie sú v súlade so smernicou, alebo ak môžu stanovovať práva, ktoré si jednotlivci môžu uplatňovať voči štátu. [15]

36. Pokiaľ ide konkrétnejšie o obsah článku 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice, treba konštatovať, že v tomto ustanovení sa vôbec neuvádza, aké činnosti môžu byť oslobodené od DPH. Práve naopak, podľa môjho názoru toto ustanovenie ponecháva členským štátom v tejto súvislosti širokú mieru voľnej úvahy. Podľa mňa je preto ťažké si predstaviť, že by vnútroštátne súdy alebo iné orgány mohli toto ustanovenie bezprostredne uplatňovať, ak členské štáty neprijali osobitné opatrenia na spresnenie jeho obsahu. Inak by to bolo v prípade, ako to platí pre článok 13 A ods. 1 písm. g) alebo článok 13 B písm. d) tejto smernice, ktorým Súdny dvor priznal priamy účinok, [16] ak by použité pojmy boli jasné a presné, nevzbudzujúce pochybnosti týkajúce sa jeho výkladu, umožňujúce tak ľahko identifikovať zdaniteľnú osobu, na ktorú sa vzťahuje oslobodenie od dane.

37. Článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice teda podľa mňa nemá priamy účinok. Preto zastávam názor, že zdaniteľná osoba sa nemôže na toto ustanovenie odvolávať pred vnútroštátnym súdom v prípade, že dotknutý členský štát v daných lehotách neprebral uvedenú smernicu do vnútroštátneho práva.

V – Návrh

38. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) [Odvolací súd (Anglicko a Wales) (občianskoprávna sekcia), Spojené kráľovstvo] takto:

1. Článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia, zmenenej a doplnenej smernicou Rady 92/77/EHS z 19. októbra 1992, sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „určité kultúrne služby“ ponecháva na členských štátoch rozhodnutie o tom, ktoré kultúrne služby môžu byť predmetom oslobodenia od dane z pridanej hodnoty.

Prináleží vnútroštátnemu súdu, aby predovšetkým pri zohľadnení obsahu predmetných služieb určil, či je vylúčenie z oslobodenia od dane z pridanej hodnoty, týkajúce sa žalovaného vo veci samej, v súlade so zásadou daňovej neutrality, a najmä, či v dôsledku tohto vylúčenia z oslobodenia dochádza k porušeniu zásady rovnosti zaobchádzania vo vzťahu k ostatným hospodárskym subjektom, ktoré poskytujú rovnaké služby v porovnateľných situáciách a na ktoré sa oslobodenie od dane z pridanej hodnoty za tieto služby vzťahuje.

2. Zdaniteľná osoba sa nemôže na článok 13 A ods. 1 písm. n) šiestej smernice 77/388, zmenenej a doplnenej smernicou 92/77, priamo odvolávať pred vnútroštátnym súdom v prípade, že dotknutý členský štát v stanovenej lehote neprebral uvedenú smernicu do vnútroštátneho práva.

15 — Pozri rozsudky zo 6. novembra 2003, Dornier (C-45/01, EU:C:2003:595, bod 78 a citovanú judikatúru), ako aj zo 16. júla 2015, Larentia + Minerva a Marenave Schiffahrt (C-108/14 a C-109/14, EU:C:2015:496, bod 48 a citovanú judikatúru).

16 — Pozri rozsudky z 10. septembra 2002, Kügler (C-141/00, EU:C:2002:473, bod 52 a nasl.), ako aj z 19. januára 1982, Becker (8/81, EU:C:1982:7, bod 17 a nasl.).